

Artistiek Bureau Catalogus 63

EX
 LIBRIS
CHR.
 LEEFLANG

Artistiek Bureau

Catalogus 63

Chr. Leeflang

“Wat ik mooi vind wil ik om me heen kunnen hebben”, zegt Leeftang. Er staat een prachtig oud Chinees beeld, op tafels liggen mooi uitgegeven boeken en achter in de kamer is een gordijnenwand waarachter zich ook een grote boekenkast bevindt: afgeschermd tegen het zonlicht. Hij houdt van lezen – uiteraard, hij was 44 jaar directeur van Broese – en hij is een verzamelaar. ‘Een Anjer voor de Roos-man’, in: *Het Parool* (24 juni 1976)

Christiaan (Chris, ook: Cris) Leeftang 1904 geboren 1922 volontair bij boekhandel Broese (Oude Gracht 175, Utrecht) 1927 militaire dienstplicht 1929 mede-directeur Broese 1930-1973 directeur Broese (Nachtegaalstraat 20, Utrecht) 1930 kennismaking met jhr. René Radermacher Schorer 1932 eerste literaire activiteit Broese 1941 samensteller bloemlezing *Feesten der kerk* 1943-1945 uitgever van enkele clandestiene drukken 1945 mede-oprichter Stichting De Roos 1945-1988 voorzitter Stichting De Roos 1947-1960 voorzitter CPNB 1947 bedenker Schrijversbal (later: Boekenbal) 1960 Officier in de Orde van Oranje-Nassau 1973 laatste literaire activiteit Broese 1976 Zilveren Anjer voor verdiensten met betrekking tot het Nederlandse boek 1993 overleden

1

Belcampo *De zwerftocht van –*. Amsterdam: Kosmos, [1939]. Heellinnen. 216 p. Tweede druk. Band roestig, vooral op de rug. Stofomslag op binnenzijde voor- en achterplat gelijmd. Potloodprijsje voorin: '4,90'. € 50

Inliggend: handgeschreven brief van Belcampo aan 'Geachte Heer Leeftang', gesigineerd 'HPSchönfeldWichers', gedateerd 'Bathmen 8 Jan '51', vier regels tekst. Afwijzend antwoord op Leeftangs verzoek om Belcampo naar zijn boekhandel te halen: 'Evenzeer als ik publiciteit van mijn werk toejuich schuw ik publiciteit van mijn persoon. Tot mijn spijt kan ik dus aan Uw verzoek niet voldoen.'

Twee jaar later zou Belcampo wél ingaan op Leeftangs uitnodiging: op 16 oktober 1953 vertelde hij over en las hij voor uit zijn eigen werk.

Niels Bokhove, De drempelschroom verdrijven. Literaire activiteiten in de jaren 1932-1973 bij boekhandel Broese onder Chris Leeftang (2013), p. 164-165.

2

Maarten Biesheuvel & Eva Biesheuvel-Gütlich Door Eva beschreven en mede door Maarten ondertekende ansichtkaart aan 'de heren Leeftang en Entius', datum poststempel '23 1 91'. € 20

Verlate maar niet minder hartelijke nieuwjaarswens.

Maarten Biesheuvel is nooit te gast geweest bij Broese, wel verscheen van zijn hand in 1986 een uitgave bij De Roos.

3

F. Bordewijk *De doopvont*. Roman. Rotterdam | Den Haag: Nijgh & Van Ditmar, 1952. Ingenaaid (blind omslag). 368 p. Eerste druk. Rug gevlekt. Stempels op omslag en titelpagina: 'Present-exemplaar | (Niet voor den handel)'. Potloodaantekeningen op laatste pagina. € 30
Vooruitexemplaar voor de boekhandelaar.

4

Remko Kampurt *Tjeempie! of Liesje in Luilletterland* (in eigen nieuwe spelling). Amsterdam: De Bezige Bij, (maart) 1968. Paperback. 144 p. Eerste druk. Literaire Reuzenpocket 243. Omslag deels zeer licht verbruind. € 25

Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'voor Chris Leeftang | met vriendschap | Remco | A'dam 6-4-68'.

De eerste kennismaking met Campert was op 14 oktober 1952, toen hij met drie andere Vijftigers bij Broese, onder grote belangstelling, uit eigen werk kwam voorlezen.

Bokhove, p. 201, 217-220.

5

Remco Campert *Hoe ik mijn verjaardag vierde*. Verhalen. Amsterdam: De Bezige Bij, (augustus) 1969. Paperback. 192 p. Eerste druk. Literaire Reuzenpocket 309. Binnenzijde vooromslag licht verbruind door inliggende kaart. € 30

Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'voor Chris Leeftang | met vriendschap en | zonder nijdigheid | Remco | Utrecht 13 nov. 69'.

Inliggend: administratieve ponskaart van de boekhandel en op naam van Leeftang uitgeschreven uitnodiging voor de uitreiking van de P.C. Hooftprijs aan Campert.

Op donderdagavond 13 november 1969 lazen Remco Campert en Jaap Harten bij Broese voor uit eigen werk. Het was bepaald geen succes: 'monotoon gedeclemeer', 'suffig gegeeuw en geschuifel met stoelen', aldus een verslaggever. Zie ook nummer 14 in deze catalogus.

Bokhove, p. 249-250.

6

Midas Dekkers *Ademen voor gevorderden*. Met pentekeningen van Tom Eyzenbach. Boxtel: (EBAS Nederland), 1990. Ingenaaid met flappen. 48 p. Eerste druk. Rug verschoten. € 15

Opdracht van de illustrator in blauwe inkt tegenover de titelpagina: 'voor Chris & Ton [Entius] | Adem in... | voor 'n ademloos nieuw | begin: 1991! | van harte, | AnnetTomCheAimy'. De Utrechtse beeldend kunstenaar Tom Eyzenbach illustreerde drie uitgaven van Stichting De Roos.

7

A. den Doollaard *De druivenplukkers*. Amsterdam: Querido, 1935. Heellinnen. 260 p. [Derde druk.] Salamander. Bandje iets verweerd. Ex libris [ontwerp Nico Jesse] op voorste schutblad: fraaie fotomontage met 'ars longa vita brevis | EX LIBRIS | Cris Leeftang'. € 50

Inliggend: getypte briefkaart van A. den Doollaard aan 'Mijne Heren', gesigineerd 'A Den Doollaard', gedateerd 'Amsterdam, 3 November 36', zes regels tekst. Bevestiging van een afspraak: 'Natuurlijk kunt U op mij rekenen. [...] Ik kom dan een kwartier vroeger.' Leeftang maakte enkele aantekeningen op deze kaart, zoals: 'signeren na afloop?'.

Het eerste optreden van A. den Doollaard in een rondreis ter promotie van zijn nieuwe roman De groote verwildering was bij Broese, op 5 november 1936.

Bokhove, p. 70-71.

Willem Elsschot *Verzameld werk*. Amsterdam: P.N. van Kampen, [april] 1957. Heellinnen. 752 p. dundruk. Eerste druk. Zeer goed exemplaar. € 250

Opdracht van de auteur in bruine inkt op het voorste schutblad: 'Aan Cris Leeftang | Willem Elsschot | 30. 31.10.1957'.

Ter gelegenheid van het verschijnen van zijn Verzameld werk trad Willem Elsschot in 1957 ten minste vier keer op in Nederland. Op 31 oktober 1957 was hij te gast bij Broese: een lang gekoesterde wens van Leeftang ging in vervulling. Vóór de pauze leidde Simon Carmiggelt de gelauwerde schrijver in, na de pauze las Elsschot proza en poëzie voor.

In een brief van 24 oktober 1957, aan Jan Villerius, kondigde Elsschot zijn komst naar Utrecht aan, met enige weerzin: 'Ik ben blij dat het [daarna] achter de rug is want Utrecht is het slotaccoord. Ik kon het aan Van Kampen niet weigeren, maar ik doe het nooit meer. [...] het is feitelijk een kluchtspel om boeken te verkopen'.

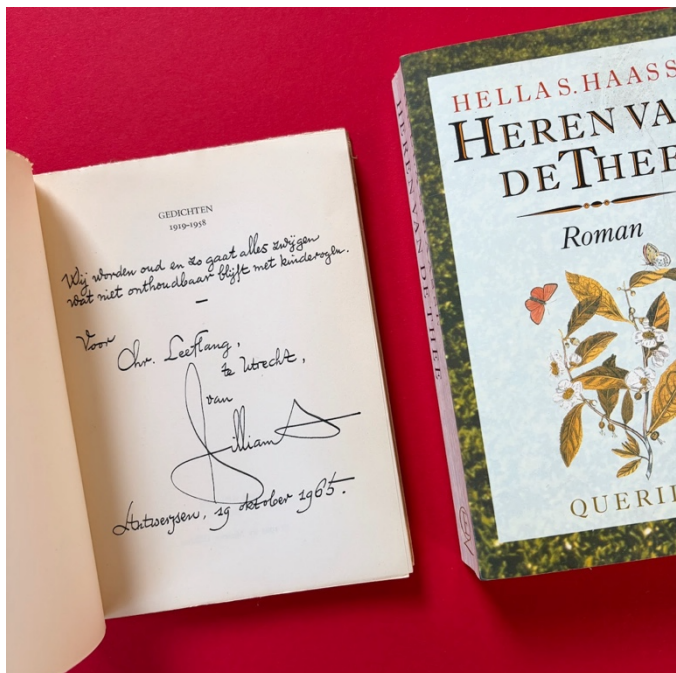
Bokhove, p. 187-189. Niet in Cuyt.

Maurice Gilliams *Gedichten 1919-1958*. [Antwerpen]: Colibrant, (mei) 1965. Ingenaaid met omslag. 120 p. Niet afgesneden. Deels niet opengesneden. Tweede druk. Omslag wat ongaaf. € 100

Opdracht van de auteur in blauwe inkt op de Franse titel: 'Wij worden oud en zo gaat alles zwijgen | wat niet onthoudbaar blijft met kinderoogen. | Voor | Chr. Leeftang, | te Utrecht, | van | Gilliams | Antwerpen, 19 oktober 1965'.

Maurice Gilliams was op 6 april 1954 een van de sprekers op de Broese-bijeenkomst ter herdenking van M. Nijhoff. In 1967 verscheen van Gilliams bij Stichting De Roos de uitgave Winter te Antwerpen.

Bokhove, p. 187-189.

Hella S. Haasse *De Meester van de Neerdaling. De duvel en zijn moer. De kooi*. Amsterdam: Querido, [september] 1973.

Paperback. 144 p. Eerste druk. Leesvrouwen. Eerste pagina's deels verbruind door inliggende kaart. € 50

Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'Fijn, Chris, dat jij | (liefhebber van "vertellingen") | wat genoeg hebt beleefd | aan deze "verzonnen" verhalen | Hella'.

Inliggend: handgeschreven ansichtkaart van Jan van Lelyveld, mede ondertekend door Hella Haasse, met de beste wensen voor 1989.

Hella S. Haasse was voor het eerst te gast bij Broese op 19 november 1951. Ze zou vele malen terugkeren. Met Leeftang was een vriendschappelijke band ontstaan. Hoewel Leeftang in februari 1973 na veertig jaar officieel afscheid had genomen van Broese, bleef hij betrokken bij de boekhandel. Het was Leeftang die Haasse op 13 november 1973 weer naar Broese haalde. Dat was de laatste van meer dan honderdzestig literaire activiteiten. Bij deze gelegenheid werd het reeds door Leeftang gelezen De Meester van de Neerdaling gesigneerd. In 1993 verschenen twee verhalen van Haasse in een editie van Stichting De Roos.

Bokhove, p. 263-267.

Hella S. Haasse *Schaduwbeeld of Het geheim van Appeltern. Kroniek van een leven*. Amsterdam: Querido, 1989. Heellinnen met stofomslag. 472 p. Eerste druk. Omslag met vage krassen. Wat roest. € 25

Opdracht van de auteur in balpen op het voorste schutblad: 'Voor Chris en Ton | in vriendschap, | Hella'.

Hella S. Haasse *Heren van de thee*. Amsterdam: Querido, 1992. Paperback. 308 p. Eerste druk. Leesvrouwen. Sneden wat roestig. € 60

Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'Voor Chris Leeftang | en | Ton Entius | met aller beste wensen voor jullie | "zomertijd" in Zuid-Frankrijk, | en heel hartelijke groeten van | Hella en Jan!'.

Inliggend: handgeschreven kaart met twee opgeplakte kleurenfoto's van Hella Haasse en Jan van Lelyveld, met de beste wensen voor 1989. De foto's tonen Saint-Witz, waar het echtpaar in de tachtiger jaren woonde, bij zomer en bij winter. Op de achterzijde van de kaart noteerde Haasse hun Franse adres en telefoonnummer.

Jaap Harten *Operatie montycoat. Verhalen.* Amsterdam: De Bezige Bij, [december] 1964. Paperback. 308 p. Eerste druk. Literaire Reuzenpocket 109. Leesvrouwen. € 25
Opdracht van de auteur in balpen op de titelpagina: 'Dies ist, glaube ich, die Fundamental- | regel allen Seins: "Das Leben ist | gar nicht so. Es ist ganz anders." | Tucholsky | voor Chris Leeftang | van Jaap Harten | 28/1/65'.
Drie jonge auteurs traden op 28 januari 1965 op bij Broese: Ewald Vanvugt, Ivo Michiels en Jaap Harten. Harten las vóór de pauze voor uit 'Else Mauhs (en collega's)', het eennalaatste verhaal uit Operatie montycoat.
Bokhove, p. 233-235.

Jaap Harten *Garbo en de broeders Grimm.* Amsterdam: De Bezige Bij, [november] 1969. Paperback. 216 p. Met zwart-witfoto's van onder anderen Remco Campert, Jan Hanlo, Fritz ten Harmsen van der Beek en Gerard Kornelis van het Reve. Eerste druk. Literaire Reuzenpocket 314. Leesvrouwen. € 25
Opdracht van de auteur in blauwe stift op de Franse titel: 'Het vele lezen heeft ons door | de jaren een geleerd | barbarendom opgeleverd. | Georg C. Lichtenberg | voor chris | t.à.t. | jaap | 13 nov. 69'.
Bundel met lange brieven aan collega-schrijvers, onder wie Remco Campert met wie Harten op 13 november 1969 samen bij Broese optrad. Zie ook nummer 5 in deze catalogus.
Bokhove, p. 249-250.

Hubert Lampo *De Heks en de Archeoloog.* Amsterdam: Meulenhoff, (1967). Karton met stofomslag. 320 p. Eerste druk. Kopsnede roestig. Schutbladen deels verbruind. € 15
Opdracht van de auteur in zwarte stift op het voorste schutblad: 'Aan de Heer | Leeftang | van harte! | hubertlampo'.
Ter promotie van zijn nieuwe roman De Heks en de Archeoloog gaf Hubert Lampo op 14 november 1967 een lezing bij Broese.

Ivo Michiels *Het verhaal van Joaco. De schildwacht.* Antwerpen: Ontwikkeling, (december 1964). Karton. 48 p. dundruk. Eerste druk. Wat kreukjes. € 20
Opdracht van de auteur in zwarte inkt op het voorste schutblad: 'Voor Chr. Leeftang | deze verhaaltjes uit | de oude doos | op papier uit de nieuwe | Met beste wensen | ivo michiels'.
Jaarwisselinggeschenk 1964-1965.
Op 28 januari 1965 waren te gast bij Broese: Ewald Vanvugt, Ivo Michiels en Jaap Harten. Op deze avond vermoedelijk schonk Michiels dit net verschenen uitgaafje.
Bokhove, p. 233-235.

Maurice Roelants *Komen en gaan. Met een nabespiegeling.* Brussel: Manteau, (zomer 1957). Heellinnen met stofomslag. 168 p. Zesde, herziene druk. Omslag deels verschoten. € 25

Opdracht van de auteur in bruine inkt op de Franse titel: 'Exemplaar van C. Leeftang, | met mijn hulde. | Maurice Roelants | 29.9.57'.
Leeftang organiseerde opnieuw een 'Vlaamse avond' bij Broese op 27 september 1957. Onder begeleiding van Maurice Roelants beantwoordden auteurs Ward Ruyslinck en Jan Walravens na de pauze vragen uit het publiek.

Arthur van Schendel *Een Eiland in de Zuidzee.* Arnhem: Hijmen, Stenfert Kroese & Van der Zande, (voorjaar) 1931. Verguld heelmakijn. 160 p. Kopsnede verguld. Niet afgesneden. Eerste druk. Iets verkleurd en geschaafd. € 275
Een van 25 ongenummerde luxe-exemplaren, gedrukt op Hollandsch van Pannekoek, zeer luxe gebonden in rood leer. Na zijn kennismaking met de Utrechtse verzamelaar jhr. René Radermacher Schorer begon Leeftang zich meer te interesseren voor bibliofilie en typografie. De allereerste Broese-tentoonstelling in 1932 stond dan ook in het teken van 'het schoone boek'. De vierde expositie in Broese, in 1934, was gewijd aan Arthur van Schendel, die dat jaar zestig was geworden.
Bokhove, p. 53-55.

Arthur van Schendel *Avonturiers. (Met een Bibliographie van Arthur van Schendel samengesteld door G.H. 's-Gravesande.)* Den Haag: L.J.C. Boucher, 1936. Verguld heellinnen met monogram op voorplat ('cl'? 'dp'?) en lederen rugschild (nette privéband). 328 p. Kopsnede verguld. Titelhoutsnede John Buckland Wright. Typografie Henri Friedlaender. Eerste druk. Folemprijs 7. Band onderaan enkele roestvlekjes. Ex libris [ontwerp Susanne Heynemann] op binnenzijde voorplat: 'EX | LIBRIS | CHR. | LEEFLANG'. € 75
De makers van de band en het supralibros zijn mij niet bekend. Het ingeplakte kalligrafisch ex libris is er een van de slechts enkele die Susanne Heynemann aan het begin van haar carrière tekende.

20

Gerard Walschap *De verloren zoon*. Rotterdam | Antwerpen: Ad. Donker | Ontwikkeling, 1958. Heellinnen met stofomslag. 168 p. Eerste druk. Omslag ongaaf. € 30

Opdracht van de auteur in blauwe inkt op pagina (1): 'Voor Directeur Leeftlang van | "Broese", ter herinnering aan | mijn lezing over "Zijn alle kunste- | naars gek" en uit "De verloren | zoon" op 12 Nov 59 maar vooral | met dank voor zijn hartelijk | onthaal | Gerard Walschap'.

Donderdagavond 12 november 1959 sprak en las Gerard Walschap bij Broese.

Bokhove, p. 203-205.

21

Jan Wolkers *Gesponnen suiker*. (Verhalen.) Amsterdam: J.M. Meulenhoff, (oktober 1963). Ingehaaid. 176 p. Zesde druk. Meulenhoff Editie E 25. Goed exemplaar. € 45

Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'Voor de heer | Leeftlang | in vriendschap | Jan Wolkers | 13 november 1963'.

Na een lovende inleiding van Hella Haasse op diens werk las Jan Wolkers op 13 november 1963 in een volgepakte boekhandel zijn verhalen 'Vivisectie' en 'De achtste plaag' voor. Ook bij deze gelegenheid liet gastheer Leeftlang zijn gast zijn eigen exemplaren signeren.

Bokhove, p. 230-231.

22

Jan Wolkers *De Babel*. Toneelstuk in drie bedrijven.

Amsterdam: De Bezige Bij voor J.M. Meulenhoff, (november 1963). Paperback. 84 p. Eerste druk. Literaire Reuzenpocket 65. Goed exemplaar. € 45

Opdracht van de auteur in balpen op de Franse titel: 'Voor de heer Leeftlang | in vriendschap | Jan Wolkers | 13 november 1963'.

—

23

C. Leeftlang *Feesten der kerk*. Bloemlezing uit oude en nieuwe verzen samengesteld door –. (Voorwoord G. van der Leeuw. Verantwoording C. Leeftlang.) Den Haag: C. Blommendaal voor Adoremus, (juni) 1945. Pocket. [Omslagontwerp Charles Nypels.] Typografie Chr. Leeftlang. 156 p. Tweede [= derde] druk. Zeer goed exemplaar. € 15

Herdruk van Leeftlangs eerste boek. Dit exemplaar heeft op een Broese-tentoonstelling gelegen, getuige een inliggend, gedrukt en met de hand ingevuld etiket. Daarop staat ook genoteerd dat het omslag een ontwerp is van Charles Nypels.

Niet in Van Laar.

24

Chr. Leeftlang *De dichter en de dood*. Dodenlyriek. Ingeleid en bijeengebracht door –. Den Haag: Bert Bakker | Daamen, (februari) 1961. Pocket. Omslagontwerp H. Berserik. 128 p. Derde, herziene en vermeerderde druk. Ooievaar 130. Rug licht verbruind. € 15

Opdracht van de samensteller, aan zijn levenspartner, in zwarte stift op de Franse titel: 'voor Ton | Van de schr. | Cris'.

Herdruk van Leeftlangs tweede bloemlezing.

Artistiek Bureau Catalogus 64

dan liever

Waar hij vandaan komt, weet ik niet, maar plotseling duikt een ruige kerel op, met een ingedeukten neus en een schunnige pet, die zonder plichtplegingen mijn donkeren vriend bij den arm beet pakt en een paar stappen meesleurt in een richting waarin de Kloosterstraat van zijn verlangen zeker niet ligt. Het is iemand van den havenkant waar zelfs die brutale slagersjongen instinctief ruimtebaan voor maakt. Een waardig exemplaar van het heerenvolk dat wij blanken immers zijn.

Ali Khan, want zoo heb ik mijn uitheemschen makker innerlijk gedoopt, maakt zich vriendelijk los uit den oneerbiedigen greep en kijkt mij ondervragend aan, terwijl zijn twee vrienden hun flikkerende zoeklichten op Ali richten.

— U schijnt de stad niet goed te kennen? De Kloosterstraat ligt immers dien kant niet uit, kameraad? waag ik zoo behoedzaam mogelijk om dien sinjeur vooral niet te brusqueeren.

— Kameraad van wie? bromt hij. Kloosterstraat, Kloosterstraat. En dat stuk karton dat zij iedereen voorschotelen maar dat niemand lezen kan. Allemaal larie. Is dat nu een weer om in rond te loopen, zooals zij gekleed zijn? Ik neem ze mee naar de Jolly Joker in de Zakstraat, waar goedkoopse meisjes zitten met zulke tietten.

Hij brengt zijn harige poeten voor zijn borst, opent de vingers tot klauwen en geeft het volume aan.

— Come on, klinkt zijn striemende stem. It is time to go. En vooroverbuigend voegt hij mij toe, dat hij, en geen ander, deze drie klanten heeft opgepikt.

Wat moet ik doen? Mijn ~~zwartes~~ uitleveren of verder medewerken opdat hun collectieve hoop in vervulling zou gaan. En zij snakken niet naar de Zakstraat maar wel naar Maria Van Dam, dat lijdt geen twijfel. Als ik het echter durf bestaan zijn Zakstraat op eigen gezag als onwaardig te verschoppen, dan raak ik misschien slaags met dien vent. Het beste zal dus zijn hen zelf te laten kiezen.

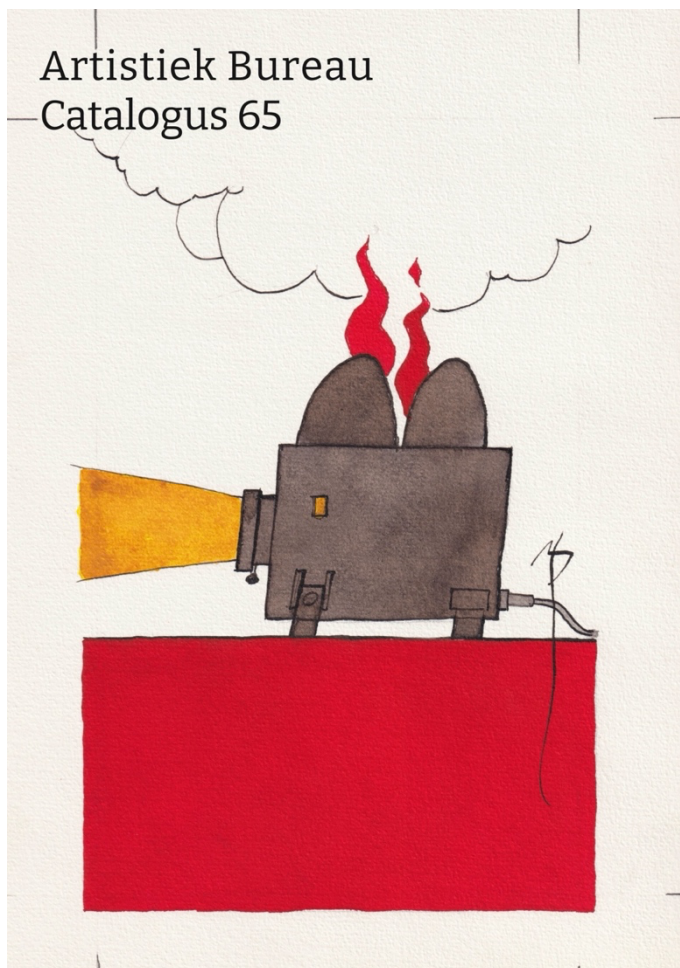
— Luister. Daar — en ik wijs naar het Noorden — zijn de meisjes van lieveling en centen. En daar — ik wijs in de richting van het beloofde land — is het meisje van de cigarettendoos.

17

hls alinea

Catalogus 64: Willem Elsschot, *Het dwaallicht*

Artistiek Bureau Catalogus 65

Catalogus 65: Frits Müller. Originele omslagtekeningen & boeken uit zijn bibliotheek

Chr. Leeflang
Catalogus 63

7 oktober 2026

Nick ter Wal

Artistiek Bureau
Vaart Wz 6
9963 PH Warfhuizen

IBAN NL08TRIO0379619288
KVK 73792640
BTW NL002164220B81

www.artistiekbureau.com
info@artistiekbureau.com

Tekst- en datamining zijn niet toegestaan.